

VENEMAA ELANIKE VÄLISREISID

- Maailma turismiorganisatsiooni andmetel olid Venemaa elanikud kogukulutustelt välisreisidele 2009.aastal maailmas üheksandal kohal, kulutades aastas 20,8 miljardit dollarit ehk 2,4% kogu maailmas välisreisidele kulutatud rahast. Võrreldes 2008.aastaga vähenesid kulutused välisreisidele 12,7% (dollarites arvatuna). 2008.a. olid nende kogukulutused välisreisidele 23,8 miljardit dollarit ja 2007.a. 21,2 miljardit dollarit (seega 2009.a. näitaja jäi veidi alla 2007.a. näitajale).
- Eurooplaste välisreiside uuringu (IPK Internationali) andmetel **tegid Venemaa elanikud 2009. aastal 18,1 miljonit ööbimisega välisreisi (langus 13% võrreldes 2008.aastaga)**. See näitaja jäi veidi alla 2007.a. välisreiside arvule (mis oli 18,5 miljonit). Kuni 2008.aastani kasvasid nende välisreisid aasta-aastalt kiiresti tänu Venemaa elanike jõukuse suurenemisele, sealhulgas tänu keskklassi kiirele lisandumisele. Majanduslangus andis 2009.a. tagasilöögi, kuid 2010.aasta esialgsete andmete põhjal ennustatakse, et 2010.a. kasvab välisreiside arv kõrgemale seni rekordilisest 2008.aastast.
- Venemaa elanikud on mitmepäevaste välisreiside arvult Euroopa riikide elanike seas 6.kohal Saksamaa, Suurbritannia, Prantsusmaa, Hollandi ja Itaalia järel (tehes 5% kõigist eurooplaste välisreisidest).
- **Välisreisidest 76% ehk ligi 13,7 miljonit olid puhkusereisid**. Ka puhkusereisid vähenesid 2008.aastaga võrreldes 13%, kuid ületasid siiski mõnevõrra 2007.a. taset (mis oli 13,1 miljonit). Puhkusereiside osatähtsus välisreisidest on viimastel aastatel kasvanud: 2006.a. moodustasid puhkusereisid 68%, 2007.a. 71% ning 2008. ja 2009.a. 76% kõigist välisreisidest.
- Puhkusereiside peamised sihtkohad olid 2009.a. Türgi (19%), Ukraina (15%), Egiptus (9%), Hiina (6%), Soome (4%), Saksamaa (4%), Itaalia (4%), Hispaania (3%). Balti riikidesse kokku tehti 4% puhkusereisidest. Viimastel aastatel on kõige rohkem kasvanud Türgi ja Egiptuse osatähtsus, teiste peamiste puhkusesihtkohtade osatähtsus on püsunud enam-vähem stabiilsena.
- Puhkusereisidel on rannamõnude nautimise kõrval teiseks kõige populaarsemaks tegevuseks sisseostude tegemine. Samas rikkamad ja haritumad venelased on huvitatud ka kultuurist, ajaloost, meelelahutusüritustest ja sportimisvõimalustest.
- Peamised infoallikad välisreiside planeerimisel on internet, tuttavate soovitusel ja reisifirmad. Kuigi paljud kasutavad internetti reisi planeerimisel info otsimiseks ja hindade võrdlemiseks, tehakse broneeringud tihti siiski reisibüroo kaudu.
- Viimasel 4-5 aastal on kasvanud eelkõige päikese- ja rannapuhkuste arv, eriti Türki ja Egiptusse, aga ka teistesse riikidesse, kuhu reisimiseks ei ole vaja viisat või mis annavad viisa piiril (näiteks Dubai, Tuneesia, Tai). Soov viisade taotlemist vältida on seotud suure osa reisijate eelistusega teha reisiotsused suhteliselt viimasel minutil.
- Tulenevalt elanikkonna suurest varanduslikust kihistumisest erinevad Venemaa elanikud Lääne-Euroopa riikide elanikest selle poolest, et välismaale reisib umbes 140 miljonist elanikust vaid üsna väike osa – umbes 15%. Välismaale reisivate inimeste arv on märkimisväärselt kõrgem Moskvas ja teistes suuremates linnades.
- **Üle 40% välisreise tegevatest inimestest on Moskva elanikud**. Teisel kohal on Peterburi elanikud, kuid kiiresti on kasvamas ka Jekaterinburgi, Novosibirski jt. suuremate linnade elanike välisreisid. Lähiriikide puhul on olukord erinev – näiteks Soomet külastavatest Venemaa elanikest (koos ühepäevakülastajatega) umbes 70% elab Peterburis ja kümnendik Peterburi ümbruses.
- **Suurema osa välisreisidest teevad 20-45-aastased**, kelle hulgas on kõige rohkem kõrgema sissetulekuga inimesi.
- Tööalase staatuse järgi reisivad kõige sagedamini välismaale välisfirmade, pankade, energiafirmade ja valitsusasutuste töötajad.

TURISM VENEMAALT EESTISSE (ÖÖBIMISEGA REISID)

2008. ja 2009.aastal on Venemaa turistid olnud Eesti majutusasutustes ööbivate välituristide hulgas 2. kohal Soome turistide järel (kuni 2007.aastani olid nad 4.kohal Soome, Rootsi ja Saksamaa turistide järel). Kuna Venemaa turistide ja nende ööbimiste arv on viimastel aastatel kasvanud oluliselt kiiremini kui välituristide arv Eestis tervikuna, on ka Venemaa turistide osatähtsus välituristide seas aasta-aastalt kasvanud. 2009.a. moodustasid nad 6,8% majutatud välituristidest ja 8% välituristide ööbimistest.

2009.aastal ööbis Eesti majutusasutustes 93 947 turisti Venemaalt (14% ehk 11 667 võrra rohkem kui 2008.a.). Sellist kasvu võib majanduslanguse ja Venemaa elanike üldise välisreiside arvu languse taustal

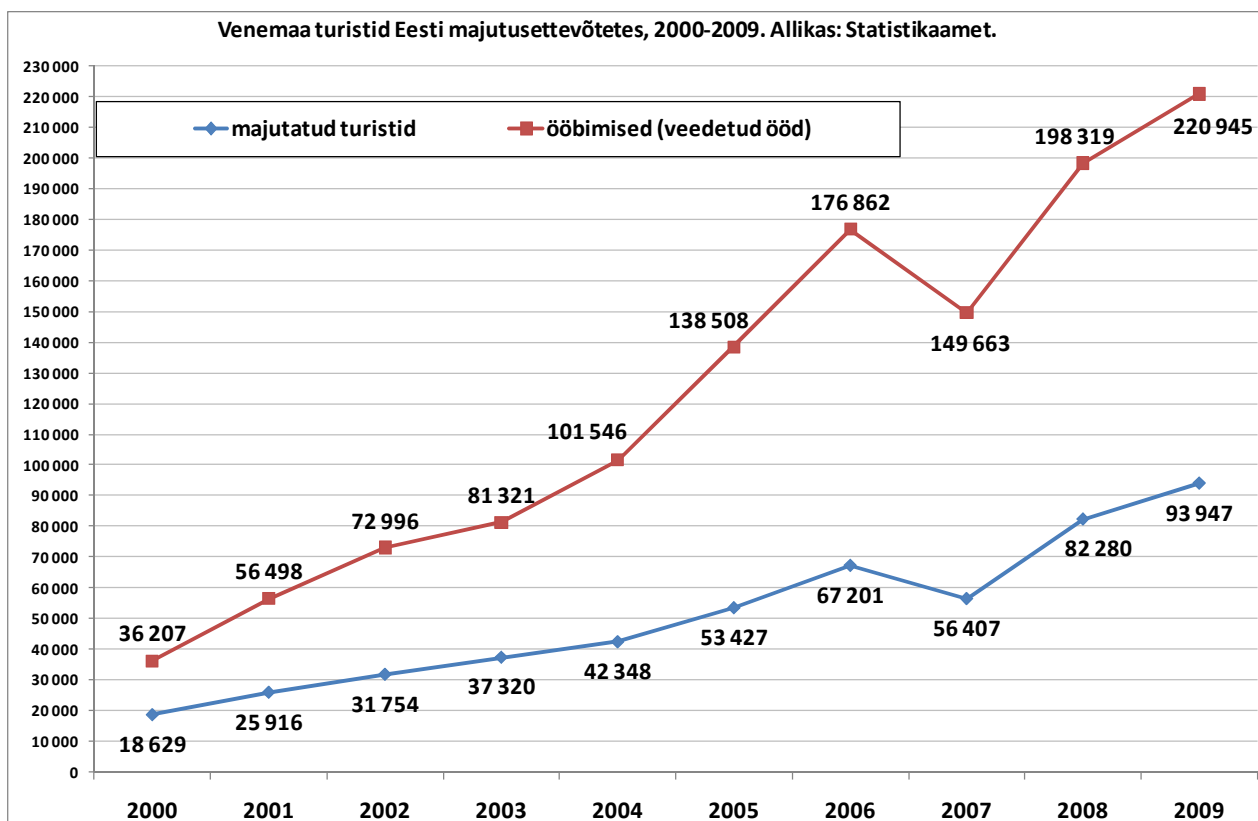
TURISM VENEMAALT EESTISSE

2009.aastal märkimisväärseks pidada. **Pikemaajalist perioodi jälgides on Venemaa olnud Eesti peamistest sihtturgudest ülekaalukalt kõige suurema kasvuga sihtturg:** 2009.aastal oli majutusettevõtetes ööbinud Venemaa turistide ja nende ööbimiste arv üle kahe korra suurem kui 2004.a. Võrdluseks: majutatud välis turistide ja nende ööbimiste koguarv vähenes 2009.a. tagasi enam-vähem 2004.aasta tasemele.

Ühtlasi on aasta-aastalt suurenenud majutusettevõtetes ööbinute osakaal kõigi Eestis ööbinud Venemaa turistide hulgas. 2005.a. majutus Eestis ööbinud Venemaa turistidest vaid 21% majutusettevõtetes ning 79% tasuta majutuses (sugulaste või tuttavate juures, oma korteris või suvilas vms.). 2008.aastaks oli tasulist majutust kasutanute osatähtsus kasvanud 34%-ni ja 2009.a 38%-ni (Statistikaameti välisküllastajate uuringu andmetel). Selle põhjal võib hinnata, et **2009.a. ööbis Eestis kokku ligi 250 000 Venemaa turisti, kellest 94 000 ööbis majutusettevõtetes ja üle 150 000 ööbis tasuta majutuses (sugulaste või tuttavate juures, oma korteris või suvilas vms.).**

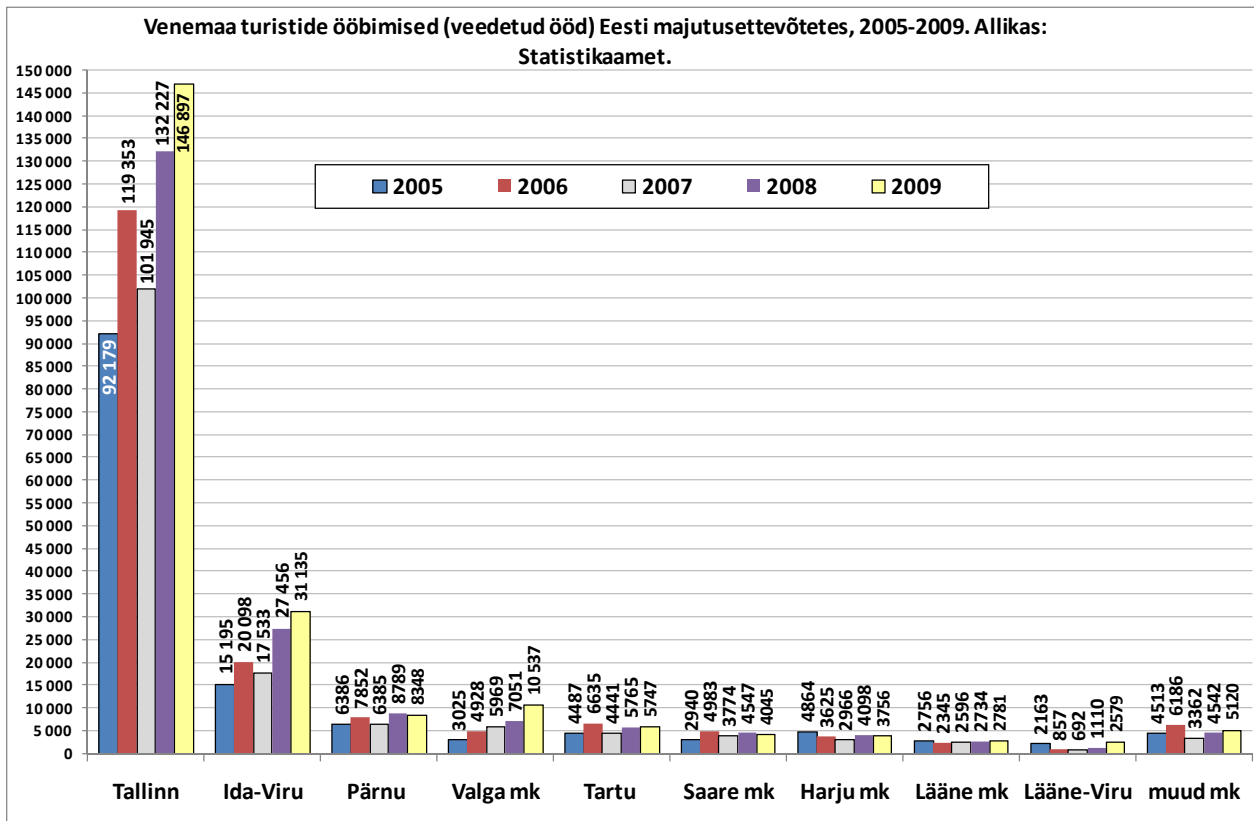
2010.aastal on kiire kasv Venemaalt jätkunud, jõudes rekordilisele tasemele: 2010.a. jaanuarist juulini kasvas Eesti majutusettevõtetes ööbinud Venemaa turistide arv 2009.a. sama perioodiga võrreldes 47% ja nende veedetud ööde arv 42%. Suure osa sellest kasvust andis aastavahetusreiside lisandumine jaanuaris, kuid ka järgnevatel kuudel on nende arv tunduvalt kasvanud.

Venemaa turistide arvu kasv Eestis on paljuski seotud Venemaa üldise majanduskasvuga ja elanikkonna sissetulekute suurenemisega, mis on suurendanud ka välismaale reisimist üldiselt. Venemaa turistide arvu kiire kasvu põhjustena viimastel aastatel võib näha Eesti turismivõimaluste aktiivset tutvustamist Venemaal era- ja avaliku sektori poolt, Eesti kui aastavahetuse sihtkoha populaarsuse jätkuvat kasvu, viisa saamise lihtsustumist. 2010.aastal on positiivset mõju avaldanud ka *tax-free* ostude piirmäära alandamine alates 2010.aasta algusest, mitmed uued transpordihendused Peterburist ja Moskvast, mitmed spordisündmused ja konverentsid.

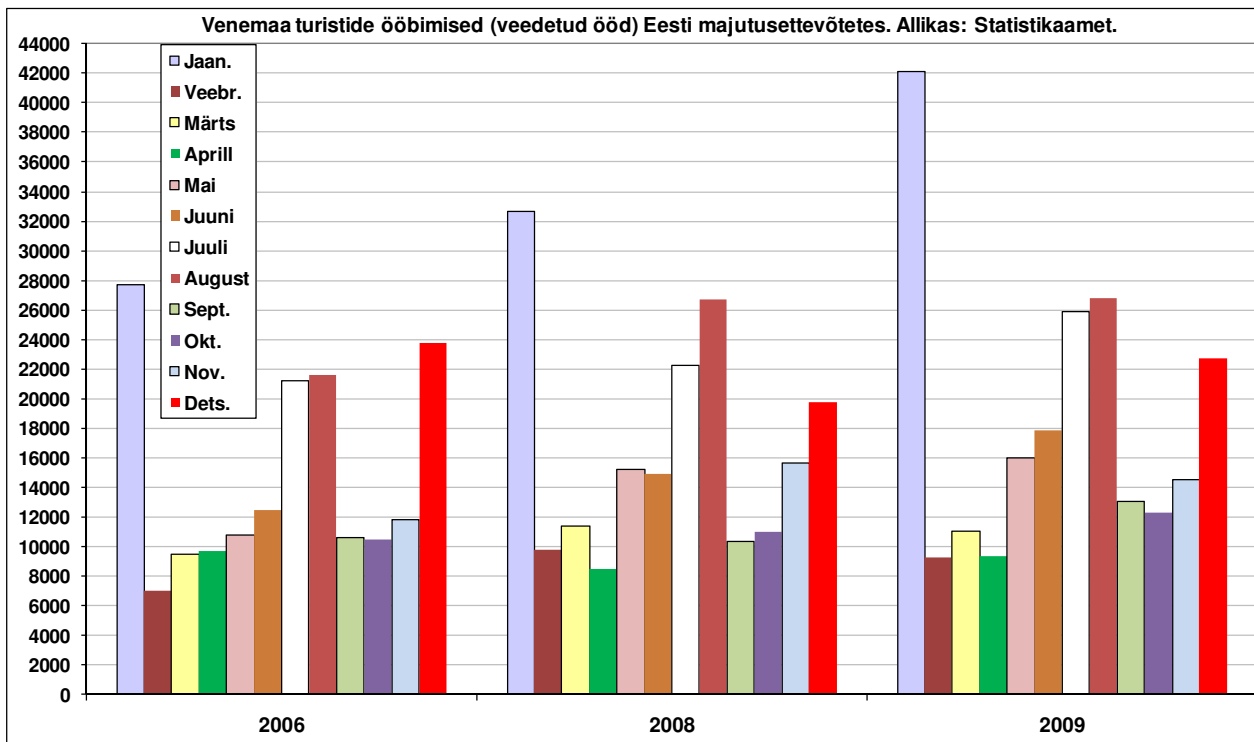

Venemaa turistide ööbimistest majutusettevõtetes oli 2009.aastal 66% Tallinnas, 14% Ida-Virumaal, 4,8% Valgamaal, 3,8% Pärnus, 2,6% Tartus, 1,8% Saaremaal ja 1,7% Harjumaal. Tallinna osatähtsus on aastaid püsinud ühesugune, samas on viimastel aastatel kasvanud Ida-Virumaa ja Valgamaa osatähtsus ning vastavalt veidi vähenenud Pärnu, Tartu, Harju ja Saare maakonna osatähtsus.

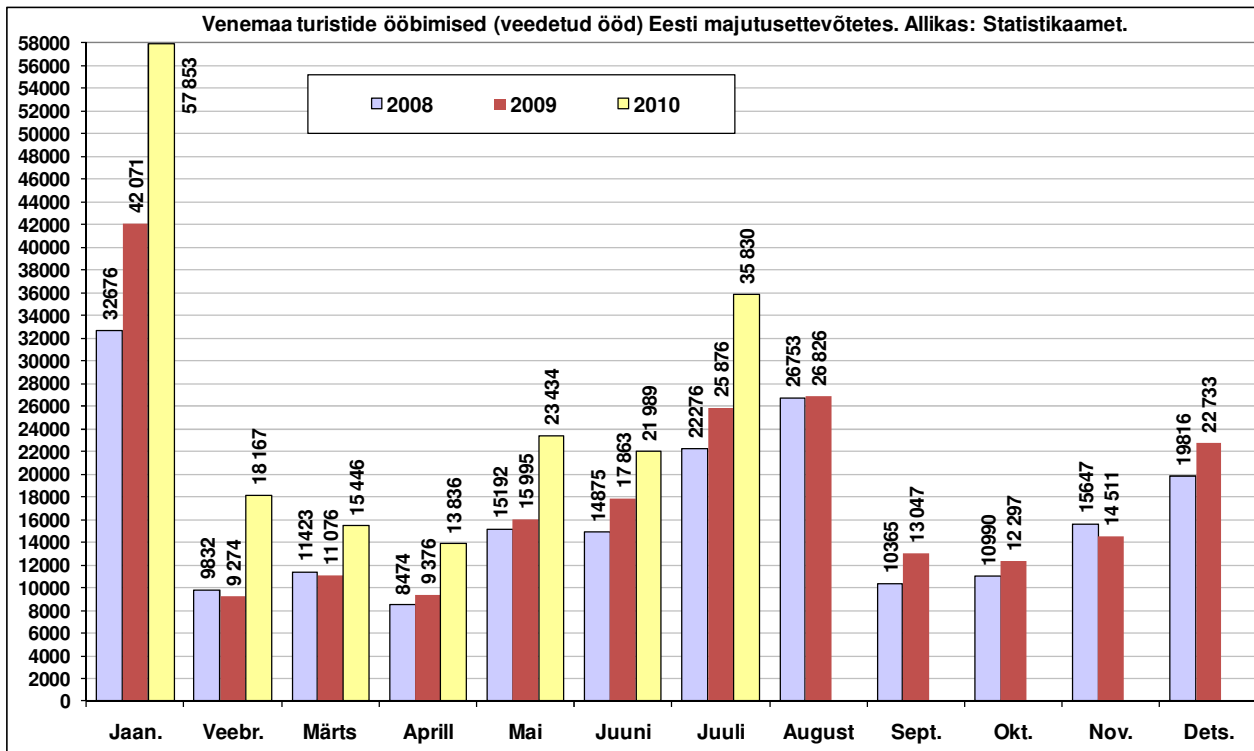
TURISM VENEMAALT EESTISSE

Viimastel aastatel on absoluutarvudes kõige rohkem kasvanud Venemaa turistide ööbimised jaanuaris. Jaanuari osatähtsus kõiigist aasta jooksul tehtud ööbimistest oli 2008.a. 16% ja 2009.a. 19%. Teisel ja kolmandal kohal on neil juuli ja august, ning neist vaid veidi väiksema ööbimiste arvuga on detsember (vt. järgnevad joonised). Venemaa turistid on tänu aastavahetusreisidele Eestile väga oluline sihtgrupp hooajalisuse vähendamise seisukohast. 2009.a. oli kolme suvekuu osatähtsus Venemaa turistide ööbimistest Eestis 32%, välituristidel keskmiselt oli suvekuude osatähtsus 39%.

TURISM VENEMAALT EESTISSE

2009.aastal ööbis 21% majutatud Venemaa turistidest spaahotellides või sanatooriumides, kuid kuna spaades viibimise kestus on pikem, veedeti nende ööbimistest seal 29%. Pikemat perioodi jälgides on spaade osatähtsus ööbimistest mõnevõrra kasvanud (19%-lt 2004. ja 2005.a. 29%-ni 2009.a.). Täpsustuseks tuleb siin märkida, et spaahotell ei ole Eestis kindlate kriteeriumide alusel ametlikult määratletud majutusettevõtte liik, mistõttu nende hulka on võimalik lugeda väga erineva teenustevalikuga ettevõtteid. Teiseks kasutab osa spaahotellis ööbivaid inimesi seda vaid majutuskohana, spaateenuseid tarbimata. Majutusettevõtete ametliku liigituse järgi veedeti 2009.a. Venemaa turistide ööbimistest 86% hotellides (k.a. spaahotellid), 6% külalistemajades, 3% hostelites, 2,3% puhkemajades, 1,5% külaliskorterites ja 0,7% muudes majutusliikides. Viimastel aastatel on hotellide osatähtsus veidi suurenenud (82%-lt 2005.a. 86%-ni 2009.a.) ning hostelite osakaal vastavalt veidi vähenenud.

EESTIT KÜLASTANUD VENEMAA TURISTIDE REISIDE ISELOOMUSTUS (Statistikaameti väliskülastajate uuringu põhjal¹)

Reisi eesmärk: Sugulaste või tuttavate külastamine on Eestisse reisimise peamiseks eesmärgiks 48%-le, puhkureis 29%-le, tööreis 13%-le ja ravireis 1%-le Eestis ööbinud Venemaa turistidest. 7% moodustavad muudel põhjustel reisinud – näiteks need, kellel on Eestis suvila või kes tulevad sugulaste haudu korrastama. 8% turiste kombineerib puhkuse sugulaste või tuttavate külastamisega.

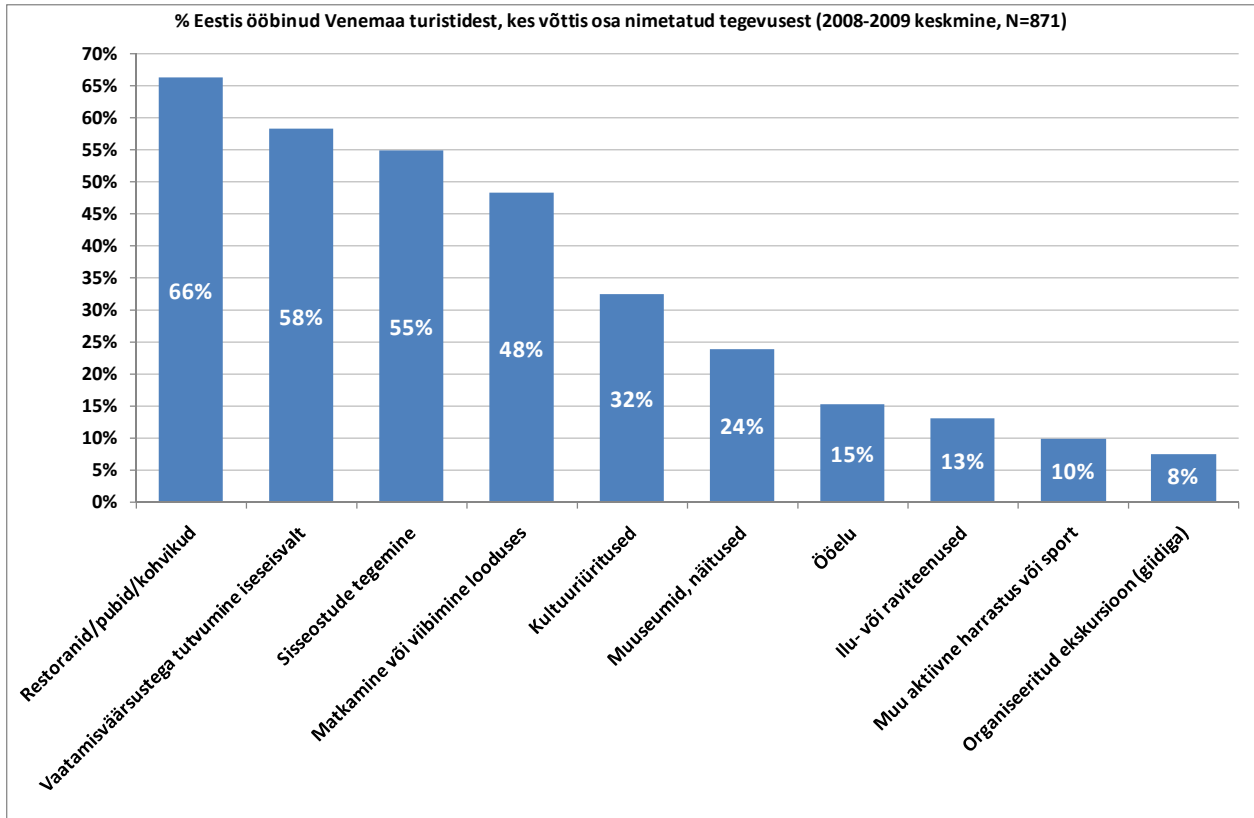
Sidemed Eestiga: Kuigi sugulaste või tuttavate külastamine on Eestisse reisimise peamiseks eesmärgiks 48%-le turistidest ja üheks reisieesmärgiks (kombineeritult puhkureisiga) veel 8%-le (kokku seega 56%-le), on Eestis sugulasi või tuttavaid valdavalt osal – 86% – Eestis ööbivatest Venemaa turistidest.

Ööbimiskohad: 60% Eestis ööbivatest Venemaa turistidest kasutas Eestis ööbimiseks tasuta majutust tuttavate või sugulaste juures, 10% oma või tuttavate korterit või suvilat ja 37% tasulist majutuskohat (summa ületab 100%, kuna umbes 7% turistidest ööbis mitmes erinevat tüüpi majutuskohas).

¹ Uuring viidi läbi Eesti suuremates piiripunktides (Tallinna sadamas, lennujaamas ning Vene piiril) Eestis lahkuvate väliskülastajate hulgas. Andmed on esitatud 2008.-2009.a. keskmiste tulemustena. Vastanud turistide (ööbimisega külastajate) arv oli 872, sh. tasulises majutuses ööbis 306 ja tasuta 566 vastanut. Tasulises majutuses ööbinuteks on loetud külastajaid, kes ööbisid vähemalt osa reisist tasulises majutuses (osa neist võis mingi osa reisist ööbida ka tasuta majutuses), tasuta majutuses ööbinuteks neid, kes ei ööbinud reisi jooksul üldse tasulises majutuses.

TURISM VENEMAALT EESTISSE

Tegevused Eestis viibides: 2/3 Eestis ööbivatest Venemaa turistidest käib Eestis restoranides, kohvikutes või pubides, 58% tutvub omal käel vaatamisväärsustega, 55% teeb sisseoste, 48% käib looduses, 32% kultuuriüritustel, 24% käib näitusel või muuseumis, 15% naudib ööelu, 13% kasutab ilu- või raviteenuseid, 10% tegeleb aktiivsete harrastustega ja 8% käib organiseeritud ekskursioonidel. Võrreldes Lääne- ja Põhja-Euroopa turistidega on Eestis ööbivate Venemaa turistide seas vähem neid, kes käivad restoranides, teevad sisseoste ja tutvuvad vaatamisväärsustega (nii iseseisvalt kui ka giidiga). Samas on Venemaa turistide seas rohkem neid, kes käivad looduses või kultuuriüritustel.

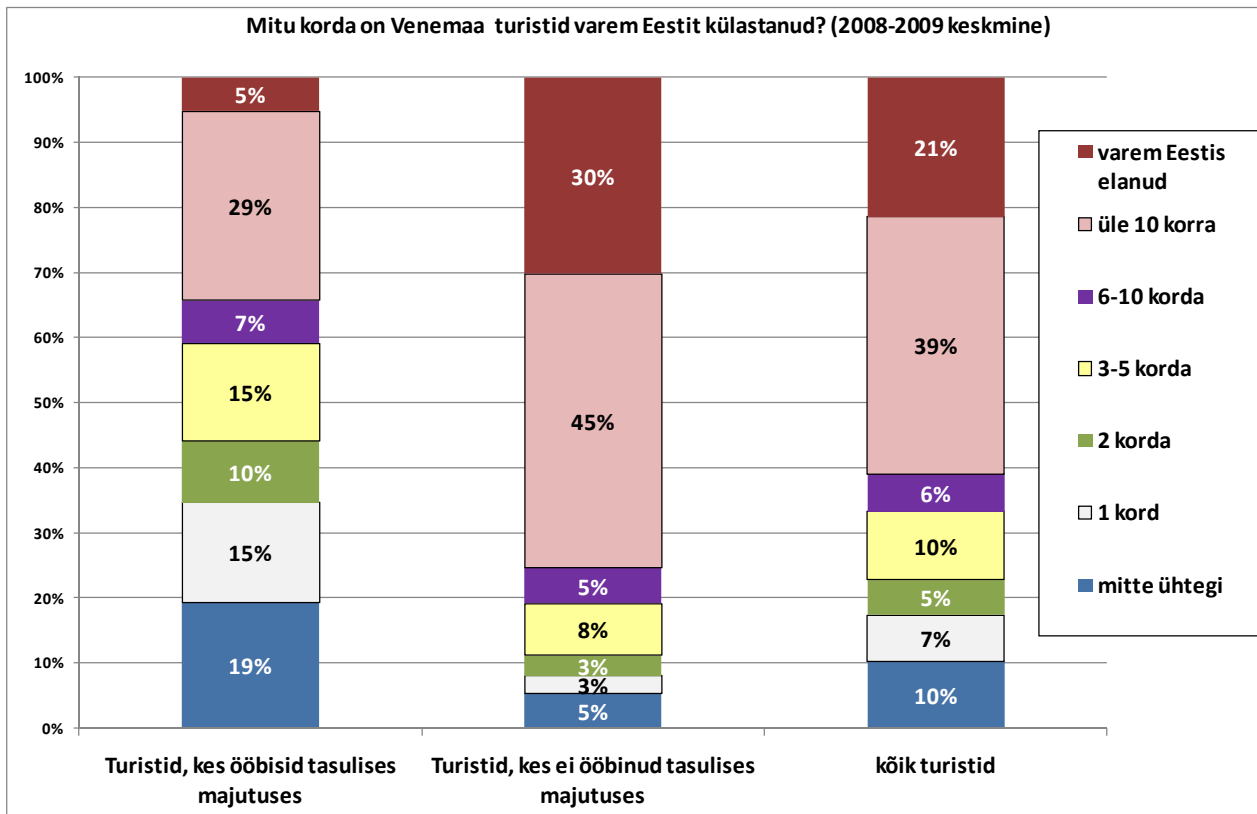
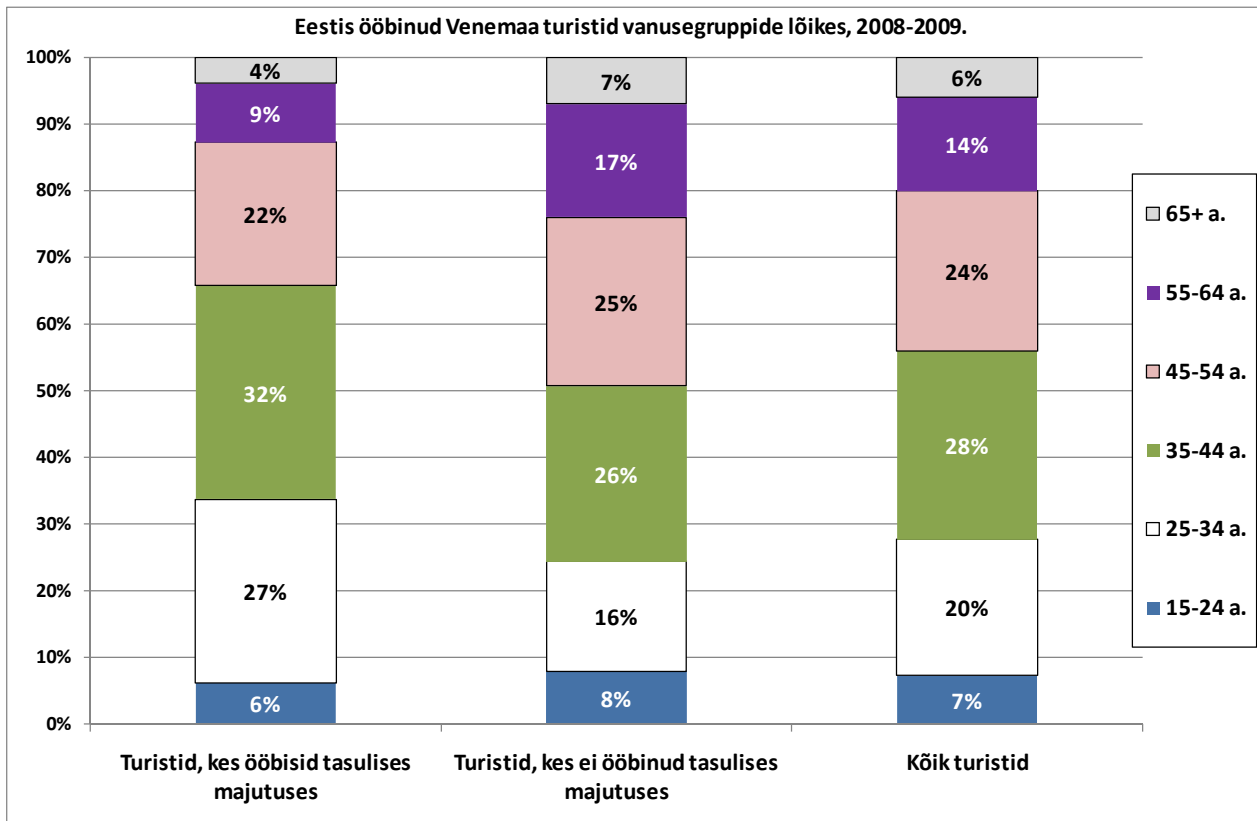

Reisi kestus ja kulutused reisi jooksul: Tasulises majutuses ööbivad Venemaa turistid veedavad Eestis keskmiselt 5 ööd ja kulutavad reisi jooksul inimese kohta keskmiselt 4860 kr., tasuta majutuses ööbijad veedavad Eestis keskmiselt 9 ööd ja kulutavad 2635 kr. (arvestatud on ainult vastaja enda poolt tehtud kulutusi, s.t. välja jäetakse kellegi teise, näiteks tööandja, vastuvõtja jt. poolt tehtud kulutused).

Vanusegrupid: Tasulises majutuses ööbinud turistide seas on ülekaalus pigem nooremad vanusegrupid: 32% on 35-44 aastased ja 27% on 25-34aastased. Tasuta majutuses ööbinute seas on aga tasulist majutust kasutanutega võrreldes rohkem vanemate vanusegruppide esindajaid (vt. joonis).

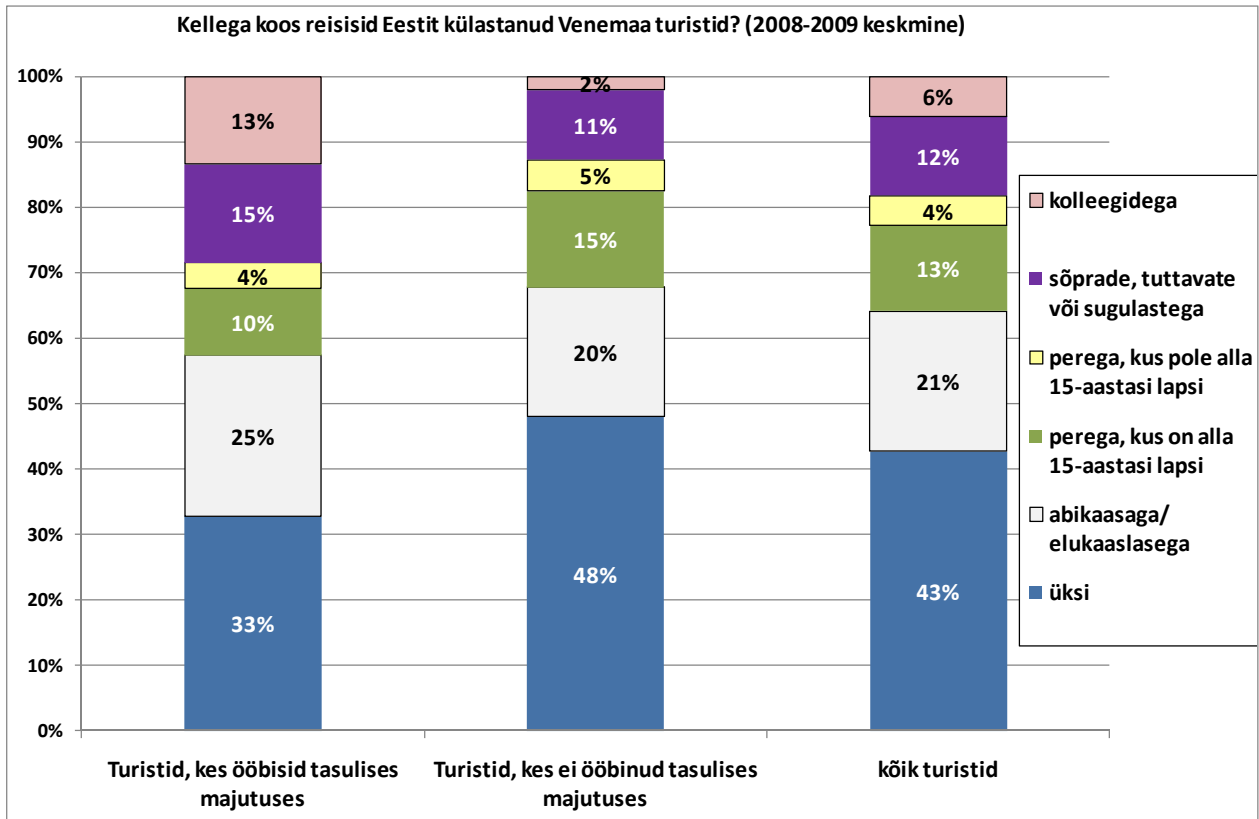
Eelmiste reiside arv Eestisse: Mõlema grupi seas domineerivad korduvkülastajad, kuid tasuta majutuses ööbinute seas on neid loomulikult rohkem. Tasulises majutuses ööbinutest vaid 19% on Eestis esmakordselt ja 15% on käinud ühe korra. Samas suurima grupi – 29% – moodustavad nende seas külastajad, kes on Eestis käinud üle kümne korra. Tasuta majutuses ööbinute seas on üle kümne korra käinuid koguni 45% ja varem Eestis elanud 30%. Vaid 5% tasuta majutuses ööbinutest on Eestis esmakordselt.

TURISM VENEMAALT EESTISSE

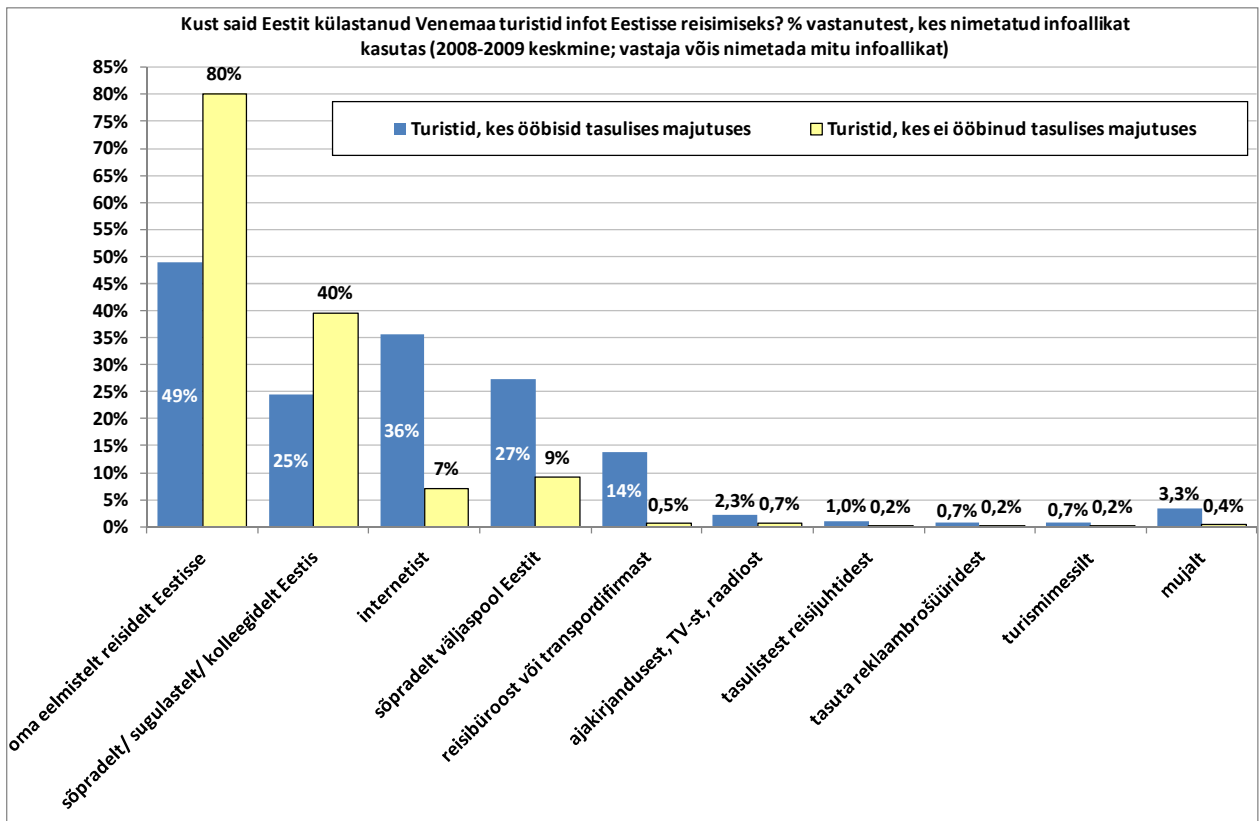

Reisiseltskond: Tasulises majutuses ööbinud turistidest kolmandik reisis Eestisse üksi ja veerand koos abikaasa või elukaaslasega. 15% reisis koos tuttavatega, 13% koos kolleegidega ja 10% koos perega, kuhu kuulusid ka alla 15-a. lapsed. Tasuta majutuses ööbinute seas moodustasid suurima grupi (48%) üksi reisinud. 20% reisis koos abikaasa või elukaaslasega. Koos lastega reisinuid on tasuta majutuses ööbinute seas mõnevõrra rohkem (15%) kui tasulises majutuses ööbinute seas.

TURISM VENEMAALT EESTISSE

Reisikorraldus: Tasulises majutuses ööbinud turistidest 9% kasutas Eestisse reisimisel reisipaketti, 13% tegi reisifirmade kaudu broneeringuid ning 78% reisis omal käel. Tasuta majutuses ööbinutest ei kasutanud reisipaketti keegi, kuid 6% tegi reisifirmade kaudu broneeringuid.

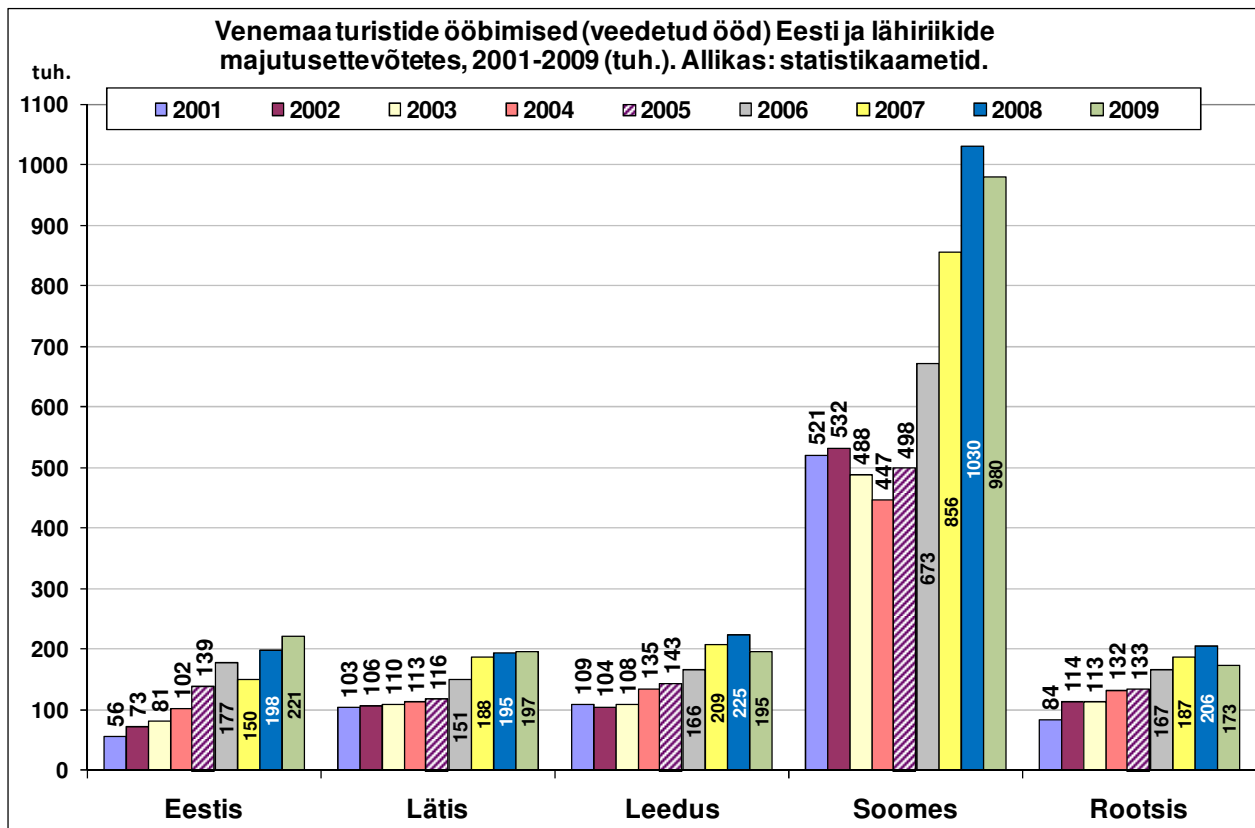
TURISM VENEMAALT EESTISSE

Infoallikad: Kuna ka tasulises majutuses ööbinud turistide seas on palju korduvkülastajaid, sai 49% neist Eestisse reisimiseks turismiinfot oma eelmistelt reisidelt Eestisse. Teisel kohal oli neile infoallikana internet (36%), kolmandal kohal tuttavad väljaspool Eestit (27%) ja neljandal tuttavad Eestis (25%). 14% sai infot reisi- või transpordifirmast. Muud infoallikad olid üsna marginaalse tähtsusega. Tasuta majutuses ööbinute peamiseks infoallikaks olid eelmised reisid (80%) ja tuttavad-sugulased Eestis (40%). 9% oli saanud infot ka tuttavatelt väljaspool Eestit ja 7% internetist. Muid infoallikaid nad praktiliselt ei kasutanud.

MOSKVA JA PETERBURI ELANIKKONNA KÜSITLUS EESTI TURISMIPOTENTIAALI HINDAMISEKS

EAS tellis 2009.aasta sügisel Moskva ja Peterburi täiskasvanud elanikkonna küsitluse Eesti turismipotentsiaali hindamiseks. Uuringu peamised tulemused:

- Peterburi 15-74-aastastest elanikest ei ole Eestis käinud 50%; viimati üle 10 a. tagasi käis siin 43% ja viimasel kümnel aastal 7% vastanutest. Moskva elanikest 76% ei ole kunagi Eestis käinud, 21% on siin käinud üle 10 a. tagasi ja vaid 3% viimasel kümnel aastal.
- 7% Moskva ja 16% Peterburi elanikest omab Eestis sugulasi või tuttavaid, keda nad võiksid külastada.
- 50% Peterburi ja 53% Moskva elanikest peab väga või üsna tõenäoliseks lähemal kolmel aastal välismaale sõitu.
- **Eesti külastamisest on väga või üsna huvitatud 30% Peterburi ja 26% Moskva vastanutest, kes pidasid tõenäoliseks lähemal 3 aastal välismaale sõitmist. Huvi Läti ja Leedu vastu on enam-vähem sama suur, kuid huvi Soome ja Rootsi vastu tundub suurem (Soome külastamisest on huvitatud u. 60% ja Rootsi külastamisest üle 70% mõlema linna vastanutest). Tulemus erineb Venemaa turistide tegelikust reisirühmitusest: majutusstatistika järgi on ülekaalukalt kõige populaarsem sihtkoht Soome (umbes miljon ööbimist), samas kui Rootsi, Eesti, Läti ja Leedu on kõik enam-vähem ühesuuruse ööbimiste arvuga sihtkohad (umbes 200 tuh ööbimist). Kui võrrelda nende viie riigi tulemusi 2009.aastal, siis kasvas Venemaa turistide ja nende ööbimiste arv kõige rohkem Eestis, väike kasv oli ka Lätis; Leedus, Soomes ja Rootsis aga nende arv vähenes (vt. järgnev joonis).**

- Lähemal kolmel aastal Eestisse puhkusereisile tulekut pidas väga või üsna tõenäoliseks 14% Peterburi ja 9,4% Moskva elanikkonnast. Kui võtta arvesse ainult need, kes pidasid tõenäoliseks

TURISM VENEMAALT EESTISSE

järgmisel 3 a. välismaale reisimist, siis nendest pidas Eestisse puhkusereisile tulekut tõenäoliseks 28% Peterburi ja 18% Moskva vastanutest.

- Lahtisele küsimusele (Mis seostub Eestiga?) vastanud Peterburi elanikest 17% ei seostanud Eestiga midagi, 15% nimetas Tallinna, 10% (keskaegset) arhitektuuri ja 9% naaberriiki. Moskvast vastanutest ei seostanud Eestiga midagi 29%; 10% nimetas Baltikumi, 9% (keskaegset) arhitektuuri, 8% Tallinna ja 7% ebasõbralikkust venelaste vastu. Need, kes on Eestis käinud, nimetasid Eestiga seostuvana eelkõige Tallinna ja (keskaegset) arhitektuuri.
- Vastajatel paluti ka hinnata 9 väite sobivust Eestiga. Mõlema linna elanike vastused olid üsna sarnased, kuigi peaaegu kõigi väidete puhul olid Peterburi vastanute hinnangud veidi kõrgemad kui moskvalaste hinnangud.
- **Kõige positiivsemad hinnangud anti Eesti turismiinfo kättesaadavusele, transpordiühendusele ja turvalisusele. Kõige madalama hinnangu sai väide “Venemaa turistid on Eestis teretulnud”, mille puhul negatiivseid vastuseid oli rohkem kui positiivseid (eriti Moskvast).**
- Mõlema linna elanike 1. eelistuseks on reisida Eestisse suvel, kuid Moskva elanike puhul on suve eelistamine oluliselt tugevam kui Peterburi elanike puhul. Aastavahetus oleks Peterburi elanikele pigem teine eelistus ja Moskva elanikele kolmas (kevade järel).
- Mõlema linna elanikud nimetasid kõige huvipakkuvamana Eesti külastust koos Soome või Rootsi külastusega. Moskvalased nimetasid pingereas teise variandina Balti riikide ringreisi (Peterburi elanikele on see tunduvat vähem huvipakkuv). Puhkus Tallinnas pakuks huvi umbes 70%-le mõlema linna elanikest, autoringreis umbes 60%-le ning puhkus mõne muus linnas väljaspool Tallinna ligi 60%-le. Spaapuhkuse variantidest oleks ravi mõnevõrra huvipakkuvam kui lõõgastav spaapuhkus.
- Tegevustest ja vaatamisväärsustest Eestis nimetasid mõlema linna elanikud kõige huvipakkuvamana looduslikult kauneid kohti ja arhitektuuri, neist vaid veidi vähem nimetati muuseume ja kultuurisündmusi.
- Kõige olulisema infoallikana nimetati sõpru ja sugulasi. Teisel kohal on internet, kuna valdav osa välismaale, sh. Eestisse reisida kavatsejatest kasutavad internetti sageli. Tähtsuset kolmandal kohal on infoallikatest reisifirma.

Uuringu detailsed tulemused on avaldatud

<http://www.puhkaeestis.ee/docs/articles/1304895571258710791811/venemaa2009.pdf>

Andmete allikad:

- Eurooplaste välisreiside uuring 2009 (IPK International)
- Market Insights: Russia, 2010 (European Travel Commission)
- Eesti majutusettevõtete statistika 1999-2009 (Statistikaamet)
- Välisküllastajate uuring 2008-2009 (Statistikaamet)
- Eesti maine puhkusesihtkohana: Moskva ja Peterburi elanikkonna küsitlus, nov.2009 (EAS)

Täiendav info:

- Eesti maine puhkusesihtkohana: Moskva ja Peterburi elanikkonna küsitlus, nov.2009 (EAS)
<http://www.puhkaeestis.ee/docs/articles/1304895571258710791811/venemaa2009.pdf>